

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
ตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ
อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

People's Participation in the Preparation of Local Development Plans
According to the Principle of Dittthamikatthaban 4 of Chom Phra
Subdistrict Municipality, Chom Phra District, Surin Province

พระสุด อนาลโย (สุขประเสริฐ)¹ และ เวชสุวรรณ อาจวิชัย²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2}

PhraSud Analayo (Sukpraset)¹ and Wetsuwan Ardwichai²

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2}

Corresponding Author, Email: sudusaqwe@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 0.80-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

* ได้รับบทความ: 1 มีนาคม 2566; แก้ไขบทความ: 23 มิถุนายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 25 มิถุนายน 2566

Received: 1 March 2023; Revised: 23 June 2023; Accepted: 25 June 2023

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจตามหลักสมชีวิตาการเลี้ยงชีพพอสมควร รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ตามอารักขสัมปทาฐัจจกรักษาทฤษฎี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการร่วมในการประเมินผลคบคนดีเป็นบัณฑิต

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ควรการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน เห็นความสำคัญในประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน; การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น; หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4

Abstract

The purposes of this study were to 1. study the level of people's participation in the preparation of a local development plan according to the principle of Ditthamikatta Benefit 4 of Chom Phra Subdistrict Municipality, Chom Phra District, Surin Province. 2. the participation of the people in the preparation of the local development plan according to the principle of Ditthamikatta Benefit 4 of Chom Phra Subdistrict Municipality, Chom Phra District, Surin Province. According to public opinion, classified by gender, age, education level and occupation, 3. to propose guidelines for people's participation in the preparation of a local development plan according to the principle of Ditthamikatta Benefit 4 of Chom Phra Subdistrict Municipality, Chom Phra District, Surin Province. The sample group consisted of the population used in this study, including 367 people aged 18 years and over. The instrument used for data collection was a 5- level estimation scale questionnaire with content accuracy of 0.80 – 1.00, and confidence of .98.

The results showed that:

1. The level of people's participation in the preparation of the local development plan according to the principle of Ditthamikatta Benefit 4 overall and in each aspect at

a high level When considering each aspect in order from the highest to the lowest average, i.e. participation in decision making. by adhering to the principles of dharma, sufficiency, and reasonable livelihood. Followed by participation in benefits By adhering to the principles of dharma, protection, knowledge of wealth and the side with the lowest mean is In terms of participation in the evaluation, adhere to the Dharma principle, Kalayanamittata, associate with good people as graduates.

2. The results of the comparison of opinion levels towards the level of people's participation in the preparation of local development plans according to the principle of Ditthammikatthaban 4 classified by gender, age, level of education Education, occupation as a whole is no different and 3. The guideline for people's participation in the preparation of local development plans according to the principle of Ditthamikatta Benefit 4 found that Participate in the preparation of local development plans or local development in many areas, There should be activities that motivate people. have joined more.

Keywords: People's Participation; Preparation Of Local Development Plans; The Principle Of Ditthamikatthaban 4

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) คือ หน่วยงานของรัฐที่มีการดำเนินงานเป็นอิสระจากส่วนกลาง ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการต่าง ๆ ในท้องถิ่นของตนโดยผู้บริหาร อปท. ก็เป็นคนในท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งการที่รัฐยอมให้อปท. ดำเนินงานได้อย่างมีอิสระ หมายความว่ารัฐกระจายอำนาจลงมาสู่ระดับท้องถิ่นจะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจรัฐดูแลตนเองมากขึ้น และ ถือเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้จ่ายของรัฐ (ปริญดา สุทธิสถิร, 2556)

นับแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมาบทบาทอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดกรอบความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนและความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ (สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560) นอกจากนี้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้มีองค์กรรับผิดชอบ

ในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่นตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดรูปแบบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากขึ้น

นอกจากกฎหมายทั้งสองฉบับแล้วยังมีกฎหมายอื่นอีก หลายฉบับที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.2542 ทำให้เห็นได้ว่า มีการกำหนดตัวบทกฎหมายและกลไกทางกฎหมาย เพื่อให้การกระจายอำนาจเป็นไปอย่างโปร่งใสและสามารถ ถูกตรวจสอบจากประชาชนและองค์กรต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยุคหลังรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้จึงมีบทบาท อำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง โดยมีเพียงจะมีหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะพื้นฐานแก่ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังคงขยายบทบาทหน้าที่ออกไปรวมถึง การพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นด้วยและเป็นองค์กรที่เปิดให้ ประชาคมท้องถิ่นส่วนร่วมในการบริหารและการตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 30 (4) (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2543) และแผนการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ 5.2 (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น, 2543) กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณ ให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของรายได้ของรัฐทั้งหมดภายในปี 2544 และ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้ ของรัฐทั้งหมดภายในปี 2549 จึงมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรรายได้ ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและรายได้ ที่รัฐบาลจัดสรรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผนถือเป็นกลไก สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวโดยใช้ยุทธศาสตร์ ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนที่ต้องวางแผนการใช้ทรัพยากร เหล่านั้นให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนด ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในช่วงเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตามวัดและประเมินผลโดยการบริหารจัดการ ตามแผนงานของโครงการนั้น จะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดีมีความโปร่งใสและพร้อมที่จะให้มีการ ตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคม จะเห็นได้ว่าเทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการ สาธารณะ และต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดการที่เทศบาลตำบลจะดำเนินการพัฒนา ให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุด และมีความยั่งยืนมากที่สุดจำเป็นต้องที่เทศบาลตำบลต้องสร้าง

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา และประชาชนควรได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลและปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ มีเรื่องใดบ้าง

เทศบาลตำบลจอมพระ ได้มีการสำรวจข้อมูลทั่วไปด้านศิลปวัฒนธรรม ของชุมชนในเขตเทศบาลจอมพระ ตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ (เทศบาลตำบลจอมพระ, 2557) พบว่า ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ การนำหลักการเพื่อใช้แก้ไขปัญหาในท้องถิ่น และยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลัก “ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4” ที่สามารถแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน (เทศบาลตำบลจอมพระ, 2563) ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 เพื่อฟื้นฟูในท้องถิ่นชุมชนในเขตเทศบาลจอมพระ จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตและยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันก็จะทำให้ชีวิตและปัญหาในท้องถิ่นชุมชนมีความสุขเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันของชุมชน เมื่อการพัฒนาชุมชนในเขตจอมพระ ซึ่งเป็นหน่วยงานองค์กรเทศบาลตำบล ย่อยของประเทศ ได้รับการฟื้นฟูจนมีความเข้มแข็งและมั่นคงและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลจอมพระ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและฟื้นฟูพัฒนาชุมชน ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนและการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการฟื้นฟูพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลชุมชนตำบลจอมพระ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป ทั้งยังเป็นการพัฒนาต่อยอด เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ชุมชนอื่น ๆ ด้วย และผลการวิจัยนี้ยังเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลที่มีอยู่อย่างกว้างขวางและไม่อาจตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงและการปกครอง และเป็นแหล่งสร้างหรือผลิตผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคตอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ตามความคิดเห็นของประชาชน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมพระ อายุ 18 ปี ขึ้นไป ทั้งหมด จำนวน 4,144 คน (งานทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลจอมพระ, 2564) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจอมพระ อายุ 18 ปี ขึ้นไป จำนวน 4,144 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Finite Population, 1973) โดยใช้สูตรของทาร์โร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) มีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา ระหว่าง 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และค่าการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (F-test)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนและสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการปฏิบัติ			
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยยึดหลักธรรมข้อ สมชีวิตา (การเลี้ยงชีพพอสมควร)	4.04	0.38	มาก	1
2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยยึดหลักธรรมข้อ อุฏฐานสัมปทา (ถึงพร้อมความหมั่นเพียร)	4.01	0.41	มาก	3
3) ด้านการร่วมในผลประโยชน์ โดยยึดหลักธรรมข้อ อารักขสัมปทา (รู้จักรักษาทรัพย์)	4.02	0.47	มาก	2
4) ด้านการร่วมในการประเมินผล ยึดหลักธรรมข้อ กัลยาณมิตตตา (คบคนดีเป็นบัณฑิต)	3.99	0.50	มาก	4
รวม	4.01	0.33	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลัก
ทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน
อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.33) เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ
ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยยึดหลักธรรม ข้อ สมชีวิตา การเลี้ยงชีพพอสมควร ($\bar{x} = 4.04$,
S.D.= 0.38) รองลงมา ด้านการร่วมในผลประโยชน์ โดยยึดหลักธรรม ข้อ อารักขสัมปทา รู้จักรักษาทรัพย์
($\bar{x} = 4.02$, S.D. = 0.47) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการร่วมในการประเมินผล ยึดหลักธรรม
ข้อ กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นบัณฑิต ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.50)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยยึดหลักธรรม ข้อ สมชีวิตา การเลี้ยงชีพพอสมควร
โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีแนวคิดตั้งใจ
ในการปฏิบัติงานให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา รองลงมา ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย
การพัฒนาด้วยแนวคิดมีชีวิตที่ดีพอสมควร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับ
ความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม ตามความจำเป็น

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยยึดหลักธรรม ข้อ อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมความหมั่นเพียร
โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วม

เป็นคณะทำงานปฏิบัติตามแผนด้วยความหมั่นเพียร โดยสุจริต ร่องลงมา ท่านมีส่วนร่วมปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในแผนชุมชน โดยไม่เกียจคร้าน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน โดยความถึงพร้อม ด้วยความขยัน

3. ด้านการร่วมในผลประโยชน์ โดยยึดหลักธรรม ข้อ อารักขสัมปทา รู้จักรักษาทรัพย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ท่านปฏิบัติต่อหน้าที่ด้วยการให้ความเคารพนับถือต่อผู้เป็นใหญ่พร้อมรับฟังคำสั่งสอนในสิ่งที่ดีมีประโยชน์ ร่องลงมา ท่านปฏิบัติงานต่อหน้าที่ด้วยความมีระเบียบวินัยประพฤติปฏิบัติตามตัวบทกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งตลอดจนจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านปฏิบัติต่อหน้าที่ด้วยจิตสำนึกแห่งการรักษาความปลอดภัย และปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและคำสั่ง

4. ด้านการร่วมในการประเมิณผล ยึดหลักธรรม ข้อ กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ท่านมีส่วนร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากผลการติดตามประเมินงาน เพื่อชุมชน คือ รักษาเงินและรักษางานตามมาตรฐานที่กำหนด ร่องลงมา ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการประเมินผลแผนชุมชนและติดตาม เพื่อไม่ให้สิ้นเปลืองหมดไปด้วยสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม นั้นไม่ให้เสื่อมเสีย และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

4.1 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามเพศ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยยึดหลักธรรม ข้อ อุดมฐานสัมปทา ถึงพร้อมความหมั่นเพียร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามอาชีพ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ โดยยึดหลักธรรม ข้อ อารักขสัมปทา รู้จักรักษาทรัพย์ และด้านการร่วมในการประเมินผล ยึดหลักธรรม ข้อ กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นบัณฑิต ไม่แตกต่างกัน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามระดับอายุ ด้านการร่วมในผลประโยชน์ โดยยึดหลักธรรม ข้อ อารักขสัมปทา รู้จักรักษาทรัพย์ ไม่แตกต่างกัน ส่วนนอกนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการร่วมในผลประโยชน์ โดยยึดหลักธรรม ข้อ อารักขสัมปทา รู้จักรักษาทรัพย์ ส่วนนอกนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชน เห็นความสำคัญในประโยชน์

ต่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน การสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การเข้าร่วมประชุมประชาคมท้องถิ่น ควรมีกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจเพื่อให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดนี้อาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจอมพระได้มีแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในส่วนของการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แก่ประชาชนทางช่องทางต่าง ๆ ที่หลากหลาย ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก เช่น มีการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว มีการประชุมประชาคมท้องถิ่น ทั้งในระดับหมู่บ้านและในระดับตำบล ซึ่งมีการปรึกษาหารือหรือการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอปัญหาความต้องการเพื่อเป็นข้อมูลไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลจอมพระได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น การเขียนคำร้อง การแจ้งข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของการบริหารส่วนตำบลจอมพระ ในเมนูสายตรงนายกฯ สายตรงปลัด หรือเมนูร้องเรียน ร้องทุกข์ การแจ้งทางศูนย์ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลจอมพระ การรับฟังความคิดเห็นจากการประชุมหารือข้อราชการจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ทรวงูฒิ เรื่องวาทศิลป์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ใช้หลักการที่อิงไปในแนวทางของนโยบาย และได้พบว่าแท้จริงแล้วกระบวนการมีส่วนร่วมมีลักษณะที่คล้ายกับการกำหนดนโยบาย เพราะท้ายที่สุดของการกำหนดนโยบาย คือ การตัดสินใจและการตัดสินใจนี้เอง จึงเป็นเหตุเบื้องต้นของการกำหนดนโยบาย และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นเสมือนหนึ่งเป็นการขัดเกลานโยบายให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของประชาชนและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาดิษฐ์ อินทจักร์ (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ จำแนกตามเพศ อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนของเทศบาลตำบลจอมพระ ที่มีเพศ อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน แคะไหน มากหรือน้อยต่างก็ใช้บริการองค์การบริหารส่วนตำบลเหมือนกัน และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาไม่แตกต่างกัน ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานพัฒนาท้องถิ่น เพราะจะทำให้ประชาชนมีส่วนในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาชุมชนของตนเอง และบางประเด็นมีความเห็นถึงปัจจัยที่มีผลแตกต่างกันในเรื่องประชาชนให้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานงานพัฒนาท้องถิ่น โดยหามาตรการ สร้างแรงจูงใจ ปลูกฝังค่านิยมที่ดีเพื่อเชิญชวนประชาชนให้มีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภาวดี กรมทอง (2557) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร พบว่า เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเพศ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) เทศบาลตำบลจอมพระควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยยึดหลักธรรมข้อ สมชีวิตา การเลี้ยงชีพพอสมควร
- 2) เทศบาลตำบลจอมพระควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม ตามความจำเป็น
- 3) เทศบาลตำบลจอมพระควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้าน และใช้รถประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

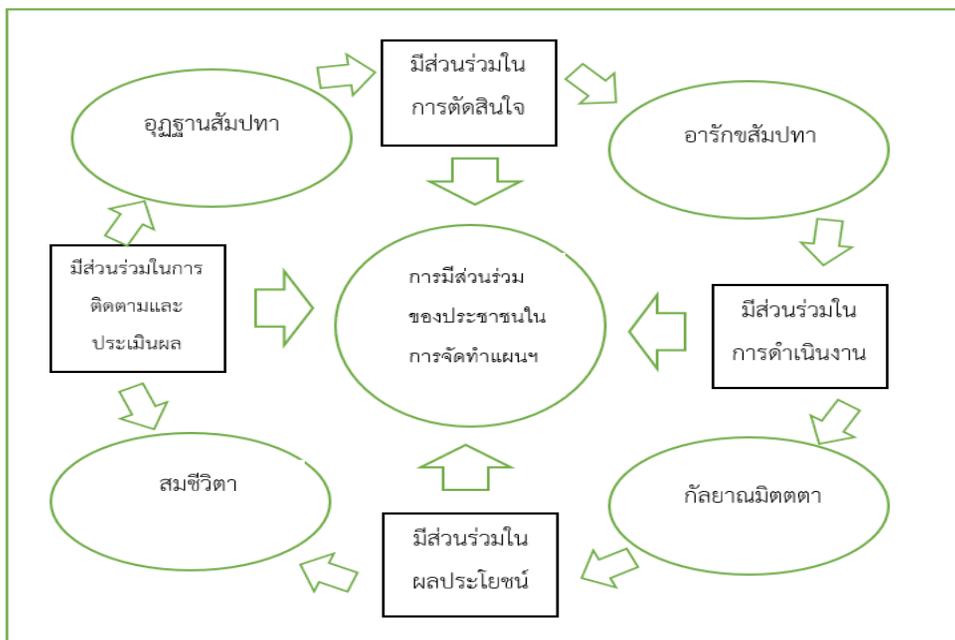
- 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยยึดหลักธรรมข้อ อุภูฐานสัมปทา ถึงพร้อมความหมั่นเพียร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ประชาชนควรมีส่วนร่วมเป็นคณะทำงานปฏิบัติตามแผนด้วยความหมั่นเพียรโดยสุจริต
- 2) ด้านการร่วมในการประเมินผล ยึดหลักธรรม ข้อ กัลยาณมิตตตา คบคนดีเป็นบัณฑิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ประชาชนควรมีส่วนร่วมหาแนวทางแก้ไขปัญหาจากผลการติดตามประเมินงานเพื่อชุมชน คือ รักษาเงินและรักษางานตามมาตรฐานที่กำหนด

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรศึกษาความพึงพอใจต่อของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
- 2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
- 3) ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ของเทศบาลตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ ตามแผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี (พ.ศ. 2561-2564) เทศบาลตำบลจอมพระ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยการ บูรณาการหลักทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ 4 สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ได้ดังภาพ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- ทรงวุฒิ เรื่องวาทศิลป์. (2550). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในพื้นที่บริการของโรงเรียน
ล้อมแรดวิทยา อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
วิชาการบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทศบาลตำบลจอมพระ. (2557). การสำรวจข้อมูลทั่วไปด้านศิลปวัฒนธรรมของชุมชนในเขตเทศบาล
จอมพระ ตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์. สุรินทร์: สำนักงานเทศบาลตำบล
จอมพระ.
- เทศบาลตำบลจอมพระ. (2563). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลตำบลจอมพระ พ.ศ.2559 - 2563.
สุรินทร์: สำนักงานเทศบาลตำบลจอมพระ.
- งานทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลจอมพระ. (2564). สถิติจำนวนประชากรเดือนพฤศจิกายน 2564.
สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2556, จาก [https://www.chomphra.go.th/index.php?option=com_ content&view=article&id=395:inw056&catid=77&Itemid=241](https://www.chomphra.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=395:inw056&catid=77&Itemid=241)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปริญดา สุลีสิทธิ์. (2556). รู้จักองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2 5 5 6 , จ า ก
<http://www.bangkokbiznews.com/home/ detail/politics/>
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2543). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 30(4)
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.
กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2543). แผนปฏิบัติการ
กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์
2566, จาก <https://odloc.go.th/plan/>
- อาดิษฐ์ อินทจักร์. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพร้าว.
อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. (การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่:
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.